

ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายใน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์
สำนักงานเลขานุการกองทัพบก
ต่อการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013

RELATIONSHIPS BETWEEN THE INTERNAL CONTROL OF OFFICE
OF THE ARMY SECRETARY SAVINGS AND CREDIT COOPERATIVE
AND THE COSO 2013 INTERNAL CONTROL FRAMEWORK

ร้อยโท ชนะชัย นิตรีรัตน์

ผู้ช่วยนายทหารการเงิน สำนักงานเลขานุการกองทัพบก
แผนกการเงิน สำนักงานเลขานุการกองทัพบก

LT. Chanachai Nititreerut

Assistant of finance and accounting officer

Department of financial, Office of the Army Secretary

ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ สำนักงานเลขานุการกองทัพบกต่อการควบคุมภายใน ตามแนวทาง COSO 2013

ร้อยโท ชนะชัย นิธิตรีรัตน์

ผู้ช่วยนายทหารการเงิน สำนักงานเลขานุการกองทัพบก

แผนกการเงิน สำนักงานเลขานุการกองทัพบก

วันที่ได้รับบทความต้นฉบับ : 29 กรกฎาคม 2562

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 9 สิงหาคม 2562

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 18 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบกต่อการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013 การวิจัยนี้ใช้สมการถดถอยพหุคูณวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบกในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2562 ผลการศึกษาพบว่าการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการควบคุมภายในตามหลัก COSO 2013

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน ความสัมพันธ์ สหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงาน
เลขานุการกองทัพบก หลักธรรมาภิบาลสหกรณ์

RELATIONSHIPS BETWEEN THE INTERNAL CONTROL OF OFFICE OF THE ARMY SECRETARY SAVINGS AND CREDIT COOPERATIVE AND THE COSO 2013 INTERNAL CONTROL FRAMEWORK

Chanachai Nititreerut

Assistant of finance and accounting officer

Department of financial, Office of the Army Secretary

Received: July 29, 2019

Revised: August 9, 2019

Accepted: August 18, 2019

ABSTRACT

The research aims to study the relationships between the internal control of the office of the army secretary savings and credit cooperative limited and the internal control following COSO 2013. This study uses multiple regression analysis to analyze data from 400 people who are members of the office during May to June 2019. Results show that the internal control of the office has positive effect on the internal control following COSO 2013.

Keywords: *Internal Control, The Relationships, Office of the Army Secret Savings and Credit Cooperative, Limited, Good Governance in Cooperative*

■ บทนำ

ในปัจจุบันระบบการควบคุมภายในตามหลัก COSO 2013 ได้รับความนิยมนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก เพื่อลดความเสี่ยงจากความผิดพลาดที่เกิดจากการทุจริตและป้องกันปัญหาเรื่องการทุจริต ซึ่งเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2560 นายพิเชษฐ์ วิริยะพาหะ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์กล่าวว่า ตามที่ พล.อ.ฉัตรชัย สาริกัลป์ยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีคำสั่งเมื่อปี 2558 ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เร่งแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในสหกรณ์ ทางกรมส่งเสริมสหกรณ์จึงทำการตรวจสอบสหกรณ์ทั้งระบบจำนวน 1,228 แห่งพบว่าในสหกรณ์ที่มีปัญหาข้อบกพร่อง 202 แห่ง ตรวจสอบพบสหกรณ์ที่มีปัญหาเรื่องการทุจริต 52 แห่ง ประกอบด้วยทุจริตเงินกู้ ปลอมแปลงสัญญาเงินกู้มี 11 แห่ง ทุจริตเงินสด ยักยอกเงินมี 19 แห่ง ทุจริตการรับฝากเงินมี 6 แห่ง ทุจริตรวบรวมผลิตผลทางการเกษตร 3 สหกรณ์ ทุจริตการจัดหาสินค้า จำหน่ายสินค้า 5 แห่ง และทุจริตเงินยืมทดลองจ่ายหรือเบิกค่าใช้จ่ายเป็นเท็จ 3 แห่ง เพราะโดยพื้นฐานสำหรับสมาชิกสหกรณ์ย่อมต้องการความเชื่อมั่นว่าสหกรณ์ที่ดำเนินอยู่นั้นจะเป็นองค์กรที่มั่นคง มีความน่าศรัทธาและน่าเชื่อถือ สามารถสร้างความอยู่ดีกินดีให้กับสมาชิกนั้น สมาชิกจึงต้องมั่นใจได้ว่าสหกรณ์ของตนนั้นมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในกองทัพบก โดยข้อมูลจากงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2561 สหกรณ์ฯ มีสินทรัพย์รวม 3,338.43 ล้านบาท หนี้สินรวม 1,593.82 ล้านบาท และส่วนของผู้ถือหุ้นรวม 1,744.61 ล้านบาท และมีจำนวนสมาชิกมากถึง 7,148 คน สหกรณ์ฯ มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อเป็นแหล่งเงินออมให้กับสมาชิกข้าราชการทหารบก ที่มีตำแหน่งงานสังกัดหน่วยงานที่ตั้งอยู่ภายในกองบัญชาการกองทัพบก และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกให้สามารถบรรเทาภาระในด้านการเงินได้

จากการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง ตั้งแต่ก่อตั้งสหกรณ์ฯ จนถึงปัจจุบันพบว่า สหกรณ์ฯ อยู่ในวงจรธุรกิจขึ้นที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินทรัพย์ อันเกิดจากธุรกรรมการปล่อยเงินกู้แก่สมาชิก การเพิ่มขึ้นของมูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้นอันเกิดจากสมาชิกที่มีความเชื่อมั่นในระบบการควบคุมภายในที่ดี จึงนำเงินมาฝากมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของมูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้น จากการที่สมาชิกรายหนึ่งนำเงินมาซื้อหุ้นทุกเดือน โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเดือนละ 5 ล้านบาท และการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิก อันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นในระบบการจัดการและการควบคุมภายในที่ดี รวมถึงการมีสินทรัพย์ที่จะนำมาประกอบธุรกิจอย่างเหมาะสม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสหกรณ์ฯ จะนำสินทรัพย์ไปลงทุน 2 ช่องทาง ได้แก่ การฝากเงินกับชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ 1,370.46 ล้านบาท และการปล่อยกู้แก่สมาชิก 1,892.29 ล้านบาท

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการคงอยู่และการขับเคลื่อนธุรกิจของสหกรณ์ฯ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การได้รับความเชื่อถือจากสมาชิก ฝ่ายบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของสมาชิก จำนวนเงินทุน/เงินรับฝากจากสมาชิกและสินเชื่อเงินกู้ที่ให้กับสมาชิกของสหกรณ์ ทั้งนี้ความน่าเชื่อถือดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้จากการที่สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมกับสหกรณ์ฯ สหกรณ์ฯ จำเป็นต้องได้รับความเชื่อถือจากสมาชิก นอกจากนี้ในการขับเคลื่อนระบบ ฝ่ายบริหารของสหกรณ์ฯ ต้องมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และจำนวนเงินทุนเงินรับฝากจากสมาชิก และสินเชื่อเงินกู้ ที่ให้กับสมาชิกของสหกรณ์ฯ ต้องอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสม ทั้งนี้ความเชื่อถือนี้จะเกิดขึ้นได้ ย่อมเกิดจากการที่สหกรณ์จะต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในการเข้ามาทำธุรกรรมกับสหกรณ์ฯ ด้วย

■ บททวนวรรณกรรม

แนวทางการควบคุมภายในของ COSO เป็นแนวทางสากลที่กำหนดโดย The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) และได้รับการยอมรับในระดับสากลตั้งแต่ประกาศใช้เมื่อปี 2535 (ค.ศ. 1992)

ต่อมา COSO มีการออกแนวทางการควบคุมภายในที่สำคัญเพิ่มเติม ได้แก่ การควบคุมภายในเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน เมื่อปี 2535 (ค.ศ.2006) และการกำกับติดตามการควบคุมภายในของ COSO เมื่อปี 2552 (ค.ศ. 2009)

นอกจากนี้ ในปี 2556 (ค.ศ.2013) COSO ได้ออกกรอบโครงสร้างการควบคุมภายใน (COSO 2013) ซึ่งเป็นการปฏิรูปกรอบแนวทางการควบคุมภายในเดิม (COSO 1992) ให้มีโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม COSO 2013 ยังคงองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล และเพิ่มหลักการ 17 หลักการเพื่อสนับสนุน 5 องค์ประกอบหลักของการควบคุมภายในให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เนื่องจากเกิดกระแสสังคมที่ขาดความเชื่อมั่น ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ซึ่งสืบเนื่องจากเหตุการณ์ที่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา ได้ทำสถิติยอดถอนเงินมากที่สุดถึง 142 ล้านบาทภายในวันที่ 10 มีนาคม 2558 ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากประธานสหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา ได้นำเงินสหกรณ์ไปลงทุนฝากเงินกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ที่กำลังเผชิญวิกฤตปัญหาจากการทุจริต ซึ่งจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมาสูญเสียเงิน 550 ล้านบาทและสมาชิกทั้งหมดกว่า 2.4 หมื่นคนต้องเสียผลประโยชน์เฉลี่ยรายละ 23,000 บาท ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดเกณฑ์กำกับดูแลสหกรณ์ทั้ง 2 ประเภทนี้ขึ้น นอกจากนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมีนโยบายให้สหกรณ์ทั่วประเทศ ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมภายในที่ดี และดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยส่งเสริมให้สหกรณ์ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล 9 ประการ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักการตอบสนอง 3) หลักประสิทธิภาพ 4) หลักการรับผิดชอบต่อ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการมอบอำนาจ 8) หลักนิติธรรม และ 9) หลักความเสมอภาค ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีขั้นตอนการประเมินที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมยังพบข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐที่มีการวางระบบการควบคุมภายในที่ดี จะส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า รายงานการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งองค์ประกอบของระบบการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO 2013 ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม และด้านการประเมินความเสี่ยง แปรผันตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา ในด้านการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ด้านรายงานการเงินมีความน่าเชื่อถือ และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างมีนัยสำคัญ (กัลณี ด้านทองกลาง, 2560)

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระบบการควบคุมภายใน ที่มีประสิทธิภาพจะมีแนวทางการควบคุมภายในที่สอดคล้องตามแนวคิด COSO 2013 และส่งผลให้สหกรณ์มีระดับการควบคุมภายในที่มากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินจัดชั้นคุณภาพผู้สอบบัญชีสหกรณ์ (พิชณะ ทนน์ไชย, 2556) และเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาสหกรณ์การขนส่งล้านนา จำกัด ที่มีระบบการควบคุมภายในสอดคล้องกับแนวคิดของ COSO 2013 อยู่ในระดับมาก และจากผลการศึกษาในอดีตพบว่าสหกรณ์แต่ละประเภทจะมีระบบควบคุมภายในทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ทุกประเภท (อรรถพงษ์ พิระเชื้อ และ เพลินพิศ วิรุฬห์สิงห์, 2557)

3. ระบบการควบคุมภายในที่ดี ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศ และการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และธรรมาภิบาล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการมอบอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความเสมอภาค มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย จำนวน 312 สหกรณ์ (สรารุช ดวงจันทร์, 2560)

4. ธุรกิจ SMEs เริ่มมีการนำระบบการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013 ไปประยุกต์ใช้ โดย ศึกษาการประเมินระบบงานและการควบคุมภายในของธุรกิจ SMEs: กรณีศึกษา บริษัท XYZ จำกัด (ธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ต) จากผลการศึกษาพบว่า ระบบงานและการควบคุมภายในสอดคล้องตามแนวทาง COSO ในองค์ประกอบด้านข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสาร (กมุทร์ัตน์ ปฐมนุพงศ์, 2557)

■ วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ ต่อความสัมพันธ์ของการควบคุมภายใน ของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล 9 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการระับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการมอบอำนาจ หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค ต่อการควบคุมภายในตามหลัก COSO 2013 ในภาพรวมและองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล โดยสำรวจความคิดเห็นและใช้เกณฑ์วัด 5 ระดับ ในการวัดความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ จากไม่เห็นด้วย (ระดับที่ 1) ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด (ระดับ 5) ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ สำนักงานเลขานุการกองทัพบก ได้แก่ สมาชิกนายทหารสัญญาบัตร (พล.อ.-ร.ต.) นายทหารประทวน (จ.ส.อ.-ส.ต.) ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการยังปฏิบัติงานสังกัดหน่วยงานที่ตั้งอยู่ภายในกองบัญชาการกองทัพบก สมาชิกที่ย้ายหน่วยไปแล้ว รวมทั้งสิ้น 700 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดกรองแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบแบบทั้งดิ่ง แบบสอบถามที่ให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบแบบสุ่มคำตอบ ออก ดังนั้นคงเหลือแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา

จากแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน ของสหกรณ์และการควบคุมภายในตามแนว COSO 2013 พบว่าสิ่งที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ สามารถนำมาทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

H1: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ตามหลัก COSO 2013

H2: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ตามหลัก COSO 2013

H3: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ตามหลัก COSO 2013

H4: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ตามหลัก COSO 2013

H5: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities) ตามหลัก COSO 2013

H6: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลัก COSO 2013

หลังจากผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระระหว่างกันโดยตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน สามารถเขียนสมการแบบจำลอง ดังนี้

$$\text{COSOIC} = \beta_0 + \beta_1 \text{EFFT} + \beta_2 \text{EFFC} + \beta_3 \text{RESP} + \beta_4 \text{ACCO} + \beta_5 \text{TRANS} + \beta_6 \text{PARTI} + \beta_7 \text{EMPO} + \beta_8 \text{RULE} + \beta_9 \text{EQUIT} + \varepsilon_i$$

โดย COSOIC แทน ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในสหกรณ์ตามแนว COSO 2013, EFFT แทนหลักประสิทธิภาพ, EFFC แทนหลักประสิทธิภาพ, RESP แทนหลักการตอบสนอง, ACCO แทนหลักการรับผิดชอบต่อ, TRANS แทนหลักความโปร่งใส, PARTI แทนหลักการมีส่วนร่วม, EMPO แทนหลักการมอบอำนาจ, RULE แทนหลักนิติธรรม, EQUIT แทนหลักความเสมอภาค และ ε_i แทนความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากตัวแปรอื่น

■ ผลการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีระดับอายุส่วนใหญ่อยู่ที่ช่วง 36 – 45 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3 - 6 ปี และมีตำแหน่งงานส่วนใหญ่คือ จ.ส.ต. – จ.ส.อ.

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ตามหลักสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ตามหลักสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หลักประสิทธิผล	4.06	0.52	มาก
2. หลักประสิทธิภาพ	3.71	0.45	มาก
3. หลักการตอบสนอง	4.26	0.77	มากที่สุด
4. หลักการรับผิดชอบ	3.81	0.40	มาก
5. หลักความโปร่งใส	4.22	0.41	มากที่สุด
6. หลักความมีส่วนร่วม	3.92	0.55	มาก
7. หลักการมอบอำนาจหลักนิติธรรม	3.92	0.53	มาก
8. หลักนิติธรรม	3.80	0.40	มาก
9. หลักความเสมอภาค	3.20	0.40	ปานกลาง
โดยรวม	3.88	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ ตามหลักสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อหลักธรรมาภิบาลสหกรณ์อยู่ระหว่าง 3.20 – 4.26 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในหลักการตอบสนองอยู่ที่ 4.26 และมีค่าน้อยที่สุด คือ หลักความเสมอภาค 3.20

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 สามารถแสดงเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดระดับการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 ในภาพรวมและรายด้าน

การควบคุมภายในตามแนวทาง COSO2013	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	3.96	0.20	มาก
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	4.26	0.31	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	4.41	0.50	มากที่สุด
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	4.48	0.57	มากที่สุด
5. ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล	4.47	0.58	มากที่สุด
6. ภาพรวมการควบคุมภายในตามแนวทางCOSO2013	4.26	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	4.31	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นต่อระดับการควบคุมภายในปัจจุบันของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 จำแนกรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 3.96 – 4.48 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร 4.48 และมีค่าน้อยที่สุดคือด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม 3.96

การทดสอบ H1: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	0.060*	1.984	0.048
2. หลักประสิทธิภาพ	-0.045	-1.377	0.169
3. หลักการตอบสนอง	0.294**	6.251	0.000
4. หลักการรับผิดชอบ	0.991**	21.022	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.057	1.855	0.064
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.016	-0.465	0.642
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.102*	-2.326	0.021
8. หลักนิติธรรม	-0.144*	-3.160	0.002
9. หลักความเสมอภาค	-0.014	-0.533	0.594

หมายเหตุ: n = 400, R2 = 0.789 , F = 161.822 , p-value = 0.000,

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การทดสอบ H2 : ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านการประเมินความเสี่ยงตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านการประเมินความเสี่ยงตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	-0.046	-1.010	0.313
2. หลักประสิทธิภาพ	0.121*	2.493	0.013
3. หลักการตอบสนอง	0.568**	8.127	0.000
4. หลักการะรับผิดชอบ	0.590**	8.435	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.402**	8.878	0.000
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.041	-0.820	0.413
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.222**	-3.398	0.001
8. หลักนิติธรรม	-0.308**	-4.564	0.000
9. หลักความเสมอภาค	0.077	1.910	0.057

หมายเหตุ: n = 400, R2 = 0.534, F = 49.689, p-value = 0.000

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบแสดงว่าการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการะรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักความโปร่งใส และหลักประสิทธิภาพ สามารถอธิบายการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านการประเมินความเสี่ยงตามหลัก COSO 2013 ได้ร้อยละ 53 สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 2 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักการะรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = 0.590) โดยมีด้านหลักการตอบสนอง (Beta = 0.568) หลักความโปร่งใส (Beta = 0.402) และหลักประสิทธิภาพ (Beta = 0.121) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายใน ของสหกรณ์ด้านการประเมินความเสี่ยงตามหลัก COSO 2013 ตามลำดับ

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักนิติธรรมมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการควบคุมภายใน ของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = -0.308) โดยมีด้านหลัก การมอบอำนาจ (Beta = -0.222) ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การทดสอบ H3: ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุมตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุมตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	-0.012	-0.292	0.771
2. หลักประสิทธิภาพ	0.056	1.313	0.190
3. หลักการตอบสนอง	0.151*	2.449	0.015
4. หลักการระมัดระวัง	0.888**	14.406	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.324**	8.133	0.000
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.150**	-3.418	0.001
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.209**	-3.635	0.000
8. หลักนิติธรรม	-0.027	-0.459	0.646
9. หลักความเสมอภาค	-0.048	-1.355	0.176

หมายเหตุ: n = 400, R² = 0.639, F = 76.782, p-value = 0.000

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบ แสดงว่าการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการระมัดระวัง หลักความโปร่งใส และหลักการตอบสนอง สามารถอธิบายการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 ได้ร้อยละ 64 สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 3 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักการระมัดระวัง มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = 0.888) โดยมีด้านหลักความโปร่งใส (Beta = 0.324) และหลักการตอบสนอง (Beta = 0.151) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 ตามลำดับ

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักหลักการมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = -0.209) โดยมีด้านหลักความมีส่วนร่วม (Beta = -0.150) ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การทดสอบ H4 : ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสารสนเทศและการสื่อสารตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสารสนเทศและการสื่อสารตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	0.006	0.165	0.869
2. หลักประสิทธิภาพ	0.075*	1.967	0.050
3. หลักการตอบสนอง	0.221**	4.007	0.000
4. หลักการรับผิดชอบ	0.964**	17.498	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.326**	9.152	0.000
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.160**	-4.069	0.000
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.238**	-4.634	0.000
8. หลักนิติธรรม	-0.051	-0.967	0.334

หมายเหตุ: n = 400, R2 = 0.711 , F = 106.728 , p-value = 0.000,

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบแสดงว่าการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลด้านภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการตอบสนอง และหลักประสิทธิภาพ สามารถอธิบายการควบคุมภายใน ของสหกรณ์ด้านสารสนเทศและการสื่อสารตามหลัก COSO 2013 ได้ร้อยละ 71 สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 4 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักภาระรับผิดชอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = 0.964) โดยมีด้านหลักความโปร่งใส (Beta = 0.326) หลักการตอบสนอง (Beta = 0.221) หลักประสิทธิภาพ (Beta = 0.075) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ตามหลัก COSO 2013 ตามลำดับ

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ ด้านหลักหลักการมอบอำนาจมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta -0.238) โดยมีด้านหลักความเสมอภาค (Beta = -0.076) และหลักนิติธรรม (Beta = -0.051) ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การทดสอบ H5 : ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	0.005	0.124	0.901
2. หลักประสิทธิภาพ	0.080*	1.966	0.050
3. หลักการตอบสนอง	0.227**	3.847	0.000
4. หลักภาระรับผิดชอบ	0.962**	16.293	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.257**	6.737	0.000
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.164**	-3.897	0.000
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.226**	-4.107	0.000
8. หลักนิติธรรม	-0.017	-0.299	0.765
9. หลักความเสมอภาค	-0.078*	-2.301	0.022

หมายเหตุ: n = 400, R² = 0.669, F = 87.526, p-value = 0.000

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการตอบสนอง สามารถอธิบายการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013 ได้ร้อยละ 67 สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 5 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ด้านหลักภาระรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = 0.962) โดยมีด้านหลักความโปร่งใส (Beta = 0.257) หลักการตอบสนอง (Beta = 0.227) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013 ตามลำดับ

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ด้านหลักหลักการมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta -0.226) โดยมีด้านหลักการมีส่วนร่วม (Beta = -0.164) และหลักความเสมอภาค (Beta = -0.078) ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การทดสอบ H6 : ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลัก COSO 2013

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผลตามหลัก COSO 2013

Variable	Standardized Coefficients	t-value	p-value
1. หลักประสิทธิผล	0.000	0.003	0.998
2. หลักประสิทธิภาพ	0.068	1.864	0.063
3. หลักการตอบสนอง	0.308**	5.830	0.000
4. หลักการรับผิดชอบ	0.960**	18.170	0.000
5. หลักความโปร่งใส	0.314**	9.190	0.000
6. หลักความมีส่วนร่วม	-0.125**	-3.321	0.001
7. หลักการมอบอำนาจ	-0.225**	-4.564	0.000
8. หลักนิติธรรม	-0.111*	-2.178	0.030
9. หลักความเสมอภาค	-0.035	-1.157	0.248

หมายเหตุ: n = 400, R² = 0.852 , F = 248.892 , p-value = 0.000

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบ แสดงว่าการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการะรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการตอบสนอง สามารถอธิบายการควบคุมภายในของสหกรณ์ ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผลตามหลัก COSO 2013 ได้ร้อยละ 85 สำหรับการทดสอบสมมติฐานที่ 6 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ด้านหลักการะรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ด้านกิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล ตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = 0.960) โดยมีด้านหลักความโปร่งใส (Beta = 0.314) หลักการตอบสนอง (Beta = 0.308) และหลักประสิทธิผล (Beta = 0.130) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ ตามหลัก COSO 2013 ตามลำดับ

การควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ด้านหลักการมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลัก COSO 2013 มากที่สุด (Beta = -0.225) โดยมีด้านหลักความมีส่วนร่วม (Beta = -0.125) และหลักนิติธรรม (Beta = -0.111) ตามลำดับ

■ อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ตามความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์เกี่ยวกับการควบคุมภายใน ตามหลักธรรมาภิบาลของสหกรณ์ในปัจจุบันนั้น มีความสัมพันธ์กับระบบการควบคุมภายในตามหลัก COSO 2013 โดยอธิบายความสัมพันธ์ต่อการควบคุมภายใน ตามหลัก COSO 2013 ในภาพรวม และความสัมพันธ์เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม การควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหัวข้อจากมากไปน้อย

การควบคุมภายในตามหลัก COSO 2013	การควบคุมภายในสหกรณ์ฯตามหลักธรรมาภิบาล
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง และหลักประสิทธิผล
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง และหลักความโปร่งใส และหลักประสิทธิภาพ
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการตอบสนอง
4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการตอบสนอง และหลักประสิทธิภาพ
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักการตอบสนอง
6. การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแนวทางCOSO2013	หลักการรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมอบอำนาจ และหลักประสิทธิผล

จากผลการศึกษาจะสามารถสรุปได้ว่า การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 มีความสัมพันธ์ต่อการการควบคุมภายในสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาระบบการควบคุมภายในที่ดีและธรรมาภิบาล ที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย พบว่าระบบการควบคุมภายในที่ดีตามหลัก COSO 2013 และหลักธรรมาภิบาล ต่างมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (สรวาฐ ดวงจันทร์, 2560)

การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 มีผลต่อการการควบคุมภายในสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาการประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระบบการควบคุมภายใน ที่มีสอดคล้องตามแนวคิด COSO 2013 จะส่งผลต่อระดับการควบคุมภายในสหกรณ์ ให้สหกรณ์มีระดับการควบคุมภายในที่มากถึงมากที่สุด (พิชณะ ทนน์ไชย, 2556)

ทั้งนี้การศึกษาในครั้งนี้ ได้การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักการมอบอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค เท่านั้น ไม่ได้ทำการศึกษาถึงการควบคุมภายในตามแนวทางอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 พร้อมทั้งเก็บข้อมูลเฉพาะสมาชิกที่ยังรับราชการอยู่เท่านั้น เนื่องจากในห้วงเวลาการเก็บแบบสอบถาม ไม่มีสมาชิกที่เกษียณอายุราชการแล้วเข้ามาติดต่อ หรือใช้บริการสหกรณ์ฯ มากนัก ในส่วนที่เข้ามามักมีปัญหาทางสุขภาพ จึงไม่สะดวกให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

■ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรทำการศึกษาถึงการควบคุมภายใน ตามแนวทางอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ฯ ตามแนวทาง COSO 2013 เช่น หลักค่านิยมสหกรณ์ (Cooperatives Values) และหลักอุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) เป็นต้น

2. ควรทำการศึกษาในช่วงเวลาอื่น เนื่องจากอาจมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อข้อมูลที่ทำผลการศึกษานั้นเปลี่ยนแปลงไป เช่น ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ฯ ทำให้มีสมาชิกหลากหลายเข้ามาร่วมประชุม

3. ควรทำการศึกษาทักษะในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแนวทาง COSO 2013 เช่น การพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จันทนา สาขากร นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันทเพรช. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็นเพรส.
- สหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก. (2562). *การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2561 สหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานเลขานุการกองทัพบก จำกัด*. กรุงเทพมหานคร.
- พิชญ ทัศนไชย. (2556). *การประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรรถพงศ์ พิระเชื้อ และ เพลินพิศ วิรุฬสิงห์. (2557). *การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรารุช ดวงจันทร์. (2560). *ระบบการควบคุมภายในที่ดี และธรรมาภิบาลที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กมูรัตน์ ปฐมนุพงศ์. (2557). *การประเมินระบบงาน และการควบคุมภายในของธุรกิจ SMEs: กรณีศึกษา บริษัท XYZ จำกัด*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กัลณี ด่านทองกลาง. (2560). *ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. *การควบคุมภายใน*. สืบค้นจาก https://www.cad.go.th/download/1_3control.pdf
- สวัสดิ์ อัครชาญชัยนนท์. *สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล*. สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/16GDUAMs7nnrqDLWODVByQ7CjikZu1CY7/view>
- กลุ่มวิจัยและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคการเกษตร กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า กรมส่งเสริมสหกรณ์. *หลักเกณฑ์การประเมินสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล (ฉบับปรับปรุง 9 หลัก)*. สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/116a3sH7JZyJftFYiqaj48fhfElzigXPY/view>
- ไทยพับลิก้า. *อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์คนใหม่ เร่งล้างทุจริต-ยกมาตรฐานกำกับดูแล-แก้ปัญหาสหกรณ์ฯ คลองจั่น*. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2017/10/pichet-cooperative-supervision/>
- เมเนเจอร์ออนไลน์. *พิษโกงสหกรณ์ฯ คลองจั่น! ครูโคราชพวแห่ถอนเงินสหกรณ์วันเดียวถึง 142 ล้าน*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/local/detail/9580000029429>

ภาษาอังกฤษ

- The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (2013). *The 2013 COSO Framework & SOX Compliance*. Retrieved from https://www.coso.org/documents/COSO%20McNallyTransition%20Article-Final%20COSO%20Version%20Proof_5-31-13.pdf
- The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (2013). *Internal Control – Integrated Framework Executive Summary*. Retrieved from <https://www.coso.org/Documents/990025P-Executive-Summary-final-may20.pdf> accfor.20052.